

ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Можливість економічного зростання країни значною мірою залежить від конкурентних позицій вітчизняних суб'єктів господарювання як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Для досягнення і збереження конкурентоспроможності підприємству необхідна чітко налагоджена методика управління. Одним з елементів такої методики є оцінювання конкурентоспроможності, яке спрямоване на виявлення чинників, що сприяють позитивній динаміці діяльності підприємства.

Здійснений аналіз підходів різних науковців до визначення сутності поняття «конкурентоспроможності підприємства» дає змогу сформулювати узагальнене визначення: конкурентоспроможність – узагальнюючий оцінюючий показник рівня ефективності використання ресурсів, на основі якого визначається спроможність підприємства конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринку у довгостроковій перспективі.

З огляду на часовий період досягнення цілей підприємства, управління конкурентоспроможністю доцільно розглядати в контексті оперативного, тактичного та стратегічного рівнів (рис. 1):

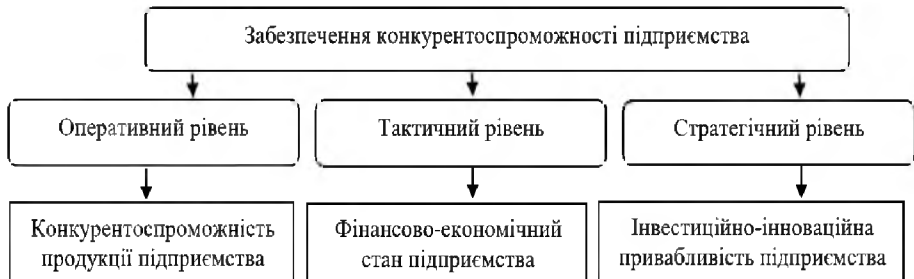

Рис. 1. Рівні забезпечення конкурентоспроможності підприємства

Проте на думку французьких економістів А. Олливьє і А. Дайан, ключових факторів конкурентоспроможності підприємства має бути вісім: концепція товару і послуги; якість; ціна товару з можливою націнкою; фінанси; послуги транспорту; обслуговування після

продажу; зовнішня торгівля підприємства; передпродажна підготовка. Сучасні науковці також вважають, що конкурентоспроможність складається з восьми, але абсолютно інших факторів: рівня якості; соціальної адресності; справжності; безпеки; споживчої новизни; іміджу; інформативності; ціни споживання [3]. При цьому найбільш значущими багато науковців виокремлюють тільки два фактори – якість і ціну.

Е. Н. Ялуніна для оцінки конкурентоспроможності підприємства пропонує використовувати класифікацію системи показників. Класифікація рівня показника поділяється на абсолютно конкурентоспроможне підприємство (значення 1-0,99), конкурентоспроможність в довгостроковому періоді (0,85-0,98), в середньостроковому періоді (0,75-0,84), відносно конкурентоспроможне (0,65-0,74), неконкурентоспроможне (менше 0,64) [1, с. 213].

Головна мета застосування фактора оцінювання – визначити відношення порядку, що встановлюється між факторами за рівнем значущості. На цій основі визначається місце (або рейтинг) кожного фактора із заданої множини, що зазнає оцінювання. Для досягнення цього може бути проведено безліч вимірів, які сприятимуть досягненню цієї мети.

Виникає одне з головних питань – питання вибору найкращої процедури оцінювання з практично необмеженої кількості всіх можливих варіантів. Кожне з них може відрізнитися від інших за кількістю факторів і іншими характеристиками. Як правило, вибір кожного фактора під час оцінювання конкурентоспроможності підприємства зводиться до визначення міри його надійності і валідності отриманих результатів. Під час виділення факторів, за допомогою яких проводиться оцінювання показника конкурентоспроможності, необхідно виконати процедуру досліджень.

1. Визначити валідність фактора, яка залежить від вагомості значення; числа параметрів, що оцінюються; ступеня повноти і глибини вимірювання всіх параметрів; методу відбору параметрів у показнику із загальної бази параметрів; інтерпретації результатів параметрів; організації збору даних; підбору вибіркової сукупності параметрів і низки інших факторів.

2. Визначити надійність факторів, які оцінюють показник конкурентоспроможності. Існують різні методи визначення кількісної

оцінки, що визначається коефіцієнтом надійності. Область допустимих значень цього коефіцієнта перебувати в інтервалі $[0; 1]$ [2].

Таким чином, підприємству необхідно постійно відслідковувати і реагувати на всі зміни, що відбуваються в його конкурентному середовищі з метою збереження своїх позицій на ринку і забезпечення конкурентних переваг. При цьому ефективним постає стратегічне управління, що є базою для підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Література:

1. Адамик, Б. Аналіз ресурсного потенціалу банківської системи у період кризи [Текст] / Богдан Адамик, Андрій Скірка // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2017. - Вип. 1. - С. 63-76

2. Безпарточний М. Г. Метод розрахунку оптимальної надійності факторів оцінювання конкурентоспроможності підприємства / М. Г. Безпарточний, А. В. Артьомова // Проблеми системного підходу в економіці. - 2018. - Вип. 6. - С. 211-216.

3. Джеджула В. В. Конкурентоспроможність підприємства як економічна категорія / В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2018. - Вип. 6. - С. 116-121

4. Діденко Є. О. Модель управління конкурентоспроможністю підприємства / Є. О. Діденко, П. І. Жураківський // Ефективна економіка, 2017. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://er.knutd.com.ua>

5. Панасюк В.М., Черешнюк О.М., Лендюк Т.В. Аналіз ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств із використанням економіко-математичного моделювання // Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи: [матеріали XV Міжнародного наукового семінару, Київ – оз. Світязь, 4–8 липня 2016 року] / за наук. ред. д.е.н., проф. М. М. Єрмошенка; Національна академія управління ; Міжнародна академія інформатики. – К.: Національна академія управління, 2016. – 324 с.

6. Саченко С.; Черешнюк О. Концепція обліку інноваційної діяльності // «Східна Європа: економіка, бізнес та управління», 2018. – Випуск 6(17). – С. 740-745